

رقم پر عملکرد زیره سبز

دانشکده کشاورزی
دانشگاه تبریز

دکتر سید محمد مهدی مرتضویان

دانشیار گروه علوم زراعی و اصلاح نباتات

تخصص: ژنتیک و اصلاح نباتات

mortazavian@ut.ac.ir

۰۲۱-۳۶۰۴۰۶۱۵

زیره سبز گیاهی دارویی از خانواده چتریان است که نخستین بار در ایران و سرزمین‌های مدیترانه‌ای کشت شده است. بخش مورد استفاده گیاه، میوه آن است که در صنایع داروسازی، غذایی، آرایشی و بهداشتی مورد استفاده قرار می‌گیرد. برخی خواص دارویی زیره سبز عبارت است از ضدسرطان، تقویت کننده معده، ضد درد، ضد چسبندگی پلاکت‌ها، مسکن قولنج‌های شدید اطفال، ضد باکتری، افزایش دهنده شیر جهت دام-های اصلی، ضد تشنج و ضد دیابت. زیره سبز با توجه به شرایط خاص اکولوژیکی مورد نیاز برای کشت آن، در مناطق محدودی از جهان از جمله ایران تولید می‌گردد. زیره سبز دومین گیاه ادویه‌ای مهم در دنیا و مهمترین گیاه دارویی زراعی و اهلی شده در ایران محسوب می‌شود. سطح زیر کشت آن در کشور حدود ۳۰ هزار هکتار است که بیشترین سطح زیر کشت در بین گیاهان دارویی را تشکیل می‌دهد. از سوی دیگر، زیره سبز یکی از نخستین گیاهان دارویی مهم اقتصادی است که بدلیل اهمیت آن در صادرات، مدتی است عرضه آن در فرابورس شروع شده است. در عین حال و متأسفانه تاکنون رقمی از زیره سبز در کشور معرفی نشده است. تلاش‌های متمرکز حدود ده ساله روی اصلاح عملکرد و تحمل به تنش خشکی، منجر به تولید رقم پر عملکرد زیره سبز در دانشکده کشاورزی ابوریحان دانشگاه تهران شده است که نسبت به توده‌های جمع‌آوری شده از نقاط مختلف کشور عملکرد و انعطاف‌پذیری بیشتری نسبت به تنش آبی آخر فصل نشان می‌دهد. تولید رقم جدید با نام پیشنهادی "یوتای ۱" براساس ارزیابی‌های مورفوفیزیولوژی، بیوشیمیایی، عملکرد و اجزاء عملکرد در شرایط آبیاری نرمال و تنش، تشکیل خزانه پلی‌کراس، ارزیابی‌های ژنتیکی نظیر برآورد ترکیب‌پذیری، وراثت‌پذیری و بررسی بیان برخی ژن‌های کلیدی مسیر تولید کومین‌آلدئید در شرایط محیطی مختلف و تلاقی پلی‌کراس بین والدین منتخب و با همکاری مجموعه‌ای از دانشجویان تحصیلات تکمیلی در مقاطع کارشناسی ارشد و دکتری صورت گرفته است. امید است در آینده‌ای نزدیک موفق به ثبت این رقم در کشور شویم.

آدرس: پاکدشت، بلوار امام رضا (ع)،

دانشکده کشاورزی ابوریحان، دانشگاه تهران

کد پستی: ۳۳۹۱۶۵۳۷۵۵

<http://abu.ut.ac.ir>